

SLOVENSKI

vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

Naj živi

enotnost slovenske kulture,
dokument nerazdružljivosti
slovenskega naroda!

LETNIK V

DUNAJ, V SREDO, 21. VI. 1950

ŠTEV. 44 (317)

Tudi mi zahtevamo z ljudstvom povezane, domače učitelje

Kakor poroča agencija TANJUG iz Firence, so v odboru za izdelavo programa UNESCO (Organizacija združenih narodov za vzgojo, znanost in kulturo) na področju šolskega pouka sprejeli predlog jugoslovanske delegacije, ki priporoča vsem deželam - članicam, da vprašanje mednarodnega razumevanja in spoštovanja posvečajo večjo pozornost s tem, da v tej smeri gojijo pedagoško delovanje v šolah. —

To nad vse pomembno priporočilo mednarodne organizacije za vzgojo, znanost in kulturo velja vsekakor predvsem za šolske razmere na Koroškem, kjer drug poleg drugega in v okviru ene in iste države živita dva naroda — slovenski in avstrijski, in kjer bi morali zato medsebojnemu razumevanju in spoštovanju med obema narodoma baš na šolskem področju posvečati največjo pozornost. Toda, kakor vsi vemo, se dogaja ravno nasprotno. Že od nekdanje tako, da so šole na Koroškem središča germanizacije in potujčevanja slovenske mladine, že od nekdanje v šoli gojijo šovinizem, razpihujejo nacionalno mržnjo, predvsem pa odtujujejo slovensko mladino lastnemu narodu, jo vzgajajo v popolnoma protislovenskem duhu, v sovražstvu do lastnega materinskega jezika in lastne slovenske kulture. Kakršna je bila šolska politika na Koroškem nekoč, takšna je tudi danes. To je politika „Heimabunda“, „Schulvereina“ in „Südmarke“, ki se očituje v novih oblikah in o čemer nam pričajo prav zadnji dogodki na ljudski šoli v Dobrli vasi, ko sta se nadučitelj Köstinger in učitelj Fuiko znosila nad slovenskimi otroci in jim na vse mogoče načine grozila zato, ker so sodelovali pri slovenski prireditvi, oziroma se je udeležili kot gledalci. Kljub odločnim protestom Slovenske prosvetne zveze in zastopnikov staršev se do sedaj na šoli v Dobrli vasi še ni nič spremenilo. Oba učitelja, Köstinger in Fuiko lahko še nadalje nemoteno poučujeta in nadalje se po teh pedagoških šovinistično vzgojeni učenci lahko nekaznovano znašajo nad svojimi slovenskimi sošolci.

Ta primer pa nikakor ni osamljen. V velikovškem okraju, kjer je, — na kar je v svojem protestu SPZ izrecno opozorila tudi šolska oblast — izvor vse gonje proti slovenskemu pouku, ki v zadnjem času zavzema vedno ostrejša oblike, je bil pred kratkim nek sestanek OeVP, na katerem so se zbrali vneti velenemški propagandisti starejše in novejše dobe, kakor Steinacher, Karisch, Glantschnig ml., in z drugimi še sam državni tajnik Graf. Namen tega sestanka je bil očitno ta, da oživijo gonjo proti slovenskemu pouku in jo razširijo. V resoluciji, ki so jo OeVP-jevski zaupniki okraja Velikovec ob tej priložnosti predali državnemu sekretarju Grafu, je med drugim rečeno, da v obmejnih ozemljih ni dovolj „avtohtonih z ljudstvom povezanih učiteljev“ in da je zato nujno potrebno, da se vzgoji „domačega, domovini zvestega učiteljskega naraščaja posveti posebna pozornost“. Kaj je s tem mi-

šljeno, ne bo težko uganiti. V obmejnem ozemlju naj bodo nameščeni „domovini zvesti“, t. j. šovinistični in protislovenski učitelji, ki bodo slovensko mladino poučevali in vzgajali v protislovenskem duhu, jo odtujevali od lastnega naroda in napravili iz nje renegate, janičarje. Takih učiteljev je v dvojezičnem ozemlju baje premalo? Ne, preveč jih je! Z malimi izjemami v šolah na slovenskem ozemlju drugih sploh ni in jih tudi biti ne more, ker v vsej dobi od 1920. do 1945. leta v celovško učiteljsko ni bil sprejet noben slovenski dijak. Vsekakor pa drži v resoluciji naslednje dejstvo: **Z ljudstvom povezanega učiteljsva nam manjka, to se pravi učiteljsva, ki je izšlo iz domačega, slovenskega ljudstva!** Le resnično ljudski učitelji morejo in tudi morajo poučevati našo mladino, le-ti ji tudi lahko dajo to, kar zahteva in potrebuje. Takih učiteljev pa nam ne bo dalo celovško učiteljsko, v katerem že od nekdanje vlada isti Maier-Kaibitschev in Heimatbundovski duh, ki ga danes

zlasti vneto zagovarjata SA-Standartenführer Steinacher in OeVP-jevski kričač Karisch, ki bi ponovno rada iz šole napravila predvsem ustanovo germanizacije. Resnične ljudske učitelje nam more dati samo slovensko učiteljsko! Tega se dobro zavedajo merodajne oblasti in zato dosledno odklanjajo zahtevo SPZ po ustanovitvi slovenske srednje šole. Toda od te zahteve ne bomo odnehali dokler je ne bomo dosegli. Zakaj to je edina pot k vzgojiti domačega in z ljudstvom povezanega učiteljsva v obmejnem ozemlju.

Današnje učiteljsvo, vsaj v veliki večini, je bilo slovensko le tedaj, ko so se predstavniki koroške oblasti v Londonu širokoustili o „vzorni ureditvi“ slovenskega pouka na dvojezičnih šolah, drugače pa vestno, kakor mu je naročeno, ponemčuje slovensko mladino in jo odtuja lastnemu narodu in jeziku. Celovrateljsvo učiteljsko je tedaj našlo v svoji statistiki v letih 1920—1945 nekatere „Slovence“.

Za šolstvo na Koroškem je zelo

Nasilje nad beneškimi Slovenci ob obisku De Gasperija v Slovenski Benečiji

Pred kratkim je obiskal italijanski ministrski predsednik De Gasperi Slovensko Benečijo in se med drugim zadržal v Vidmu ter v starem slovenskem mestu Čedad. Le redke zastave in pa nekaj lepakov po zidovih je govorilo, da prebivalstvo pozdravlja prihod ministrskega predsednika. V Čedadu, kjer se je De Gasperi zadržal celo popoldne, je bilo na nogometnem igrišču zbranih več ljudi, kot pa ob sprejemu De Gasperija. Očitno je De Gasperijev prihod zanimal samo nekaj državnih nameščencev in občinskih uradnikov, ki so jih razvrstili ob potih, kjer naj bi se pripeljal De Gasperi, da bi mu ploskali. Uradni krogi pa so položaj vsaj deloma rešili s tem, da so prebivalstvo iz drugih krajev z avtobusi pripeljali v Čedad.

Ob tej priložnosti so bili navzoči tudi zastopniki beneških Slovencev, ki so De Gasperija sprejeli s transparenti, na katerih je bilo zapisano: „Hočemo slovenske šole v Slovenski Benečiji!“, „Hočemo manjšinsko zakonodajo!“, „Hočemo mir in delo!“ itd. Pogumni Slovenci so torej De Gasperiju jasno povedali, kaj so in kaj zahtevajo!

Vse to pa seveda ni šlo v račun italijanskim šovinistom in organom javne varnosti. Napadalske skupine šovinistov, ki so se ves čas vrtele po trgu, se nemoteno kretale ter uhajale skozi policijske kordone, so takoj stopile v akcijo ter trgale iz rok transparente, ki so jih beneški Slovenci junaško dvigali nad glavo. Toda ni jim še zadostovalo. Ko se je ljudstvo zbralo pod balkonom muzejske palače, kjer je bil pripravljen govorniški oder, so se te skupine takoj vrinile med navzoče, kot bi nekaj iskale. In kmalu se je tudi pokazalo, česar iščejo. Med poslušalci je bilo tudi večje število prištev Demokratične fronte Sloven-

cev, ki so jih prenapeti šovinistični pretepači skušali za vsako ceno odstraniti. Ena izmed teh skupin se je najprej zbrala okoli tajnika Demokratične fronte za Slovensko Benečijo tovariša Marija Konta ter ga pričela pretepati. Najprej so ga brcali in suvali s pestmi, nato pa ga pričeli psovati in spraševati, kaj da tukaj išče. Priskočila je policija, ki je tovariša Marija Konta pod pretevo, da ga hoče zaščititi pred razburjenjem, zgrabila za roke in ga nasilno odvedla z trga na policijo,

(Nadaljevanje na 2. strani)

Jugoslovanski solisti so prejeli šest nagrad

Na mednarodnem pevskem tekmovanju, ki je bilo pred kratkim v Belgiji, so jugoslovanski pevci dobili vseh 6 nagrad. Veliko častno nagrado „Grand Prix“ belgijske vlade je dobila sopranistka Valerija Heybalova, članica beograjske opere; ki smo jo imeli priložnost spoznati ob gostovanju ljubljanske opere v Celovcu, ko se nam je predstavila v vlogi Gjule; nagrado predsednika francoske republike, prvo častno nagrado in nagrado predsednika občine je dobil bariton Vladimir Ruždjak iz Zagreba; drugo častno nagrado in nagrado britanske vlade je dobil tenorist Janez Lipušček iz Ljubljane; tretjo častno nagrado nizozemske vlade je dobil basist Tomislav Neralič iz Zagreba; četrto častno nagrado je dobila altistka Nada Putar, peto častno nagrado pa tenorist Žunec, oba iz Zagreba.

Te nagrade so podelili jugoslovanskim pevcem na poslednjem glavnem tekmovanju v Verdiersu pri Liègeu, ki se ga je udeležilo 50

značilno to-le: V „Volkszeitung“ se je pred kratkim oglašil neki „C. W.“ iz Železne Kaple, ki se pritožuje, da na tamkajšnji ljudski šoli že več mesecev nimajo nadučitelja, zaradi česar imata po dva razreda le vsak drugi dan pouk. To je nedvomno nedostatek, za katerega je odgovorna šolska oblast. Toda važnejše v tem C. W.-jevem članku je to, ko pravi, da v šoli v Železni Kapli baje poučujejo tudi slovenščino kot „tuj jezik“, ko so otroci pri učenju „svojega nemškega materinskega jezika itak zelo zaostali“. To je za šolske razmere na Koroškem vsekakor zelo značilno. Učiteljstvo s svojimi šovinističnimi in protislovenskimi vzgojnimi metodami hoče otrokom dopovedati, da je njihov materinski jezik nemščina, slovenščina pa da je za njih tuj jezik. Vsled take vzgoje v šoli je seveda tudi mogoče, da danes marsikateri otrok, pa tudi starejši človek, ki je po rodu Slovenec, trdi, da je Nемец, njegov materinski jezik pa nemščina.

To so značilnosti koroškega šolstva, ki ima slej ko prej namen, ponemčevanja in potujčevanja slovenske mladine. To so najgnusnejše metode, s katerimi koroški velenemški šovinisti že desetletja poskušajo zatreti in iztrebiti slovenski živelj na Koroškem. Danes, v tako imenovani „demokratični“ Avstriji s temi metodami dosledno nadaljujejo in so očitno tudi zato izpustili na svobodo zloglasnega Maier-Kaibitscha, da bi se spet postavil na čelo vse protislovenske gonje na Koroškem. Koroški Slovenci ob takih razmerah ne moremo molčati in tudi ne bomo. Tudi mi zahtevamo z ljudstvom povezane domače učitelje, ki so izšli iz našega ljudstva in ki bodo vzgajali našo mladino v ljubezni do svojega naroda, jezika in kulture, ki ji bodo dali to, kar ji sedanja šola vsled svoje ponemčevalne vloge ne nudi. Avstrijske oblasti naj upoštevajo priporočilo UNESCO, katere član je postala pred kratkim tudi Avstrija in posvetijo vso pozornost gojitvi mednarodnega razumevanja in spoštovanja, za kar imajo najboljšo priložnost pri nas na Koroškem!

pevcev in pevk iz Jugoslavije, Belgije, Francije, Italije, ZDA, Nizozemske, Finske, Švice, Danske Avstrije in Južnoafriške unije.

Po prvem izločilnem tekmovanju je ostalo 23 pevcov, med njimi vseh 9 Jugoslovancev, ki so v poprejšnjih tekmovanjih za posamezne glasovne kategorije dobili 8 prvih nagrad in eno drugo. V najožje finalno tekmovanje je prišlo 9 pevcov, med njimi 6 Jugoslovancev.

Nagrajene jugoslovanske pevce je občinstvo pozdravilo z burnim ploskanjem. Emil Heiman, predsednik sindikata iz Verdiersa ter predsednik razsodišča in organizator konkurza je čestital Jugoslovancem k veliki in zasluženi zmagi.

Po tekmovanju je bil velik koncert vseh jugoslovanskih pevcov, dohodek pa je šel za podporo družinam približno 40 belgijskih rudarjev, ki so izgubili življenje pri nesreči v premogovniku Charleroi. Ta poteza jugoslovanskih pevcov je bila posebno toplo pozdravljena.

Bili smo na „Dnevu slovenske kulture“ v Trstu

Okoli 12 tisoč zamejskih Slovencev je manifestiralo enotnost slovenske kulture in nerazdružljivost slovenskega naroda

Še smo bili polni najglobljih vtisov in silnega ponosa ob velikem uspehu Slovenskega narodnega gledališča v Celovcu in že se je zgodilo v kulturni zgodovini slovenskega naroda nekaj novega, za nas nepopisnega in brezprimerne. V Trstu smo se v nedeljo, 11. junija, našli zamejski Slovenci Trsta, Gorice, Slovenske Benečije, Rezije in Slovenske Koroške s svobodnimi brati iz Slovenije. Praznovali smo „Dan slovenske kulture“ in še glasneje in še bolj neovrgljivo izpričali na „Štadionu 1. maj“ našo narodno samobitnost in kulturno enotnost.

Za nas, ki smo ob tej priložnosti bili v Trstu — za pevce centralnega pevskega zbora SPZ, za brnško štehvovsko skupino in za delegate naših narodnih organizacij — je bil ta praznik vseslovenske ljudske kulture veliko doživetje. V dveh lepih avtobusih s spretnimi in vljudnimi vožerji, ki nam jih je posredoval celovški prometni urad (Reisebüro), smo se odpeljali iz Celovca in Beljaka. Ob krasnem vremenu smo veselo razpoloženi prispeli mimo Brunce in Podkloštra na avstrijsko-italijansko mejo pri Vratih. Reči moram, da se mi ni zdelo, da smo na meji prestopili na zemljo sosednega naroda, temveč da se tudi od tod naprej preko Trbiža, Vidma in Gorice vozimo po svoji zemlji, po slovenski zemlji.

Po gladki asfaltirani cesti je drvel naš avtobus od meje proti Trbižu. V daljavi smo videli romarsko cerkev na Višarjah, ki jo nekateri na žalost danes često izrabljajo za politične manifestacije proti slovenskemu ljudstvu v svobodni domovini. Proti Trbižu so se naše oči uprle na visoke vrhove Julijskih alp z mogočnim Mangartom. Po ozkih soteskah in grapah ob mogočnih gorskih velikanih in masivih se ob suhih strugah hudournikov vije cesta kot temna kača, dokler ne krene na prostrane ravnine okoli Vidma — ki so ga prekrstili v Udine — in od tam naprej proti Gorici in kraškemu hribovju okoli Trsta. Ob vsej poti med gorami so nas vojaške utrdbe, bunkerji in na vrh gora vzpenjajoče se ceste spominjale na vojaško pripravljenost proslule fašistične Italije. Nehote se je porodilo vprašanje: Ali se je italijansko ljudstvo iz tega kaj naučilo, ko se je kljub bunkerjem, utrdbam in tankom fašizem sesul in

ali je spoznalo, da vsi ti cementirani kupi kamna in železja ne morejo premagati odločne sile ljudstva, ki hoče živeti.

Od Vidma naprej so ob cesti daleč v daljavo valovila zoreča žitna polja, kmalu nas je pozdravljala tudi vinska trta in kakor za okras so se med poljem vrstili nasadi murv, na katerih živijo in se hranijo sviloprejkice. Bogata pokrajina in pridni ljudje, kajti vsak košček zemlje je bil vrtič zase — plod stoletnega dela slovenskih rok. Slikovite bele vasice so srečavale naš pogled in izginevale za nami. Ni trajalo dolgo, ko nas je blizu Gorice pozdravila bistra Soča, ki že stoletja deli usodo s slovenskim primorskim ljudstvom in ji je prav zaradi tega primorski velikan slovenske pesmi Simon Gregorčič spletel kito njegove najlepše pesmi. Od Gorice naprej smo se nekaj časa vozili ob novopotegnjeni nenaravni, še bolj protinaravni meji, ki preseka Gorico in ki naj bi po tuji volji

za večno ločila brate od bratov, ude od narodnega telesa in še več: kulturo zamejskih Slovencev od vseslovenske ljudske kulture.

Vedeli smo, da se bomo v Trstu našli Slovenci iz vseh krajev naše zemlje, razdejane še vedno na šest različnih držav in oblasti. Postali smo razigrani in iz grl radiških fantov so privrele lepo ubrane slovenske pesmi. Vendar tega, čemur smo še isti večer, posebno pa v nedeljo popoldne bili priča v Trstu, nihče izmed nas ni pričakoval.

Naš sprejem v Trstu je bil nadvse prizrčen. Prvi nas je sprejel naš ziljski rojak A. Milonig in nas vodil po ulicah Trsta do zbirališča na „Štadionu 1. maj“. Za nami smo imeli osem ur na vtisih tako bogate vožnje, da niti najmanj nismo občutili trudnosti. Hitro smo šli k večerji, nakar smo se zbrali v družbi več tisočev Tržačanov k prireditvi na štadionu, ki jo je pripravilo „Slovensko narodno gledališče za Tržaško

ozemlje“. Zastor se je dvignil in pred nami so se vrstile slike in dejanja drame Mire Pucove „Ogenj in pepel“. Miro Pucovo poznamo po njeni drami „Svet brez sovraštva“, ki jo je po naših odrih uprizarjalo prosvetno društvo „Svoboda“ iz Št. Janža. Prav tako kakor ta drama je tudi drama „Ogenj in pepel“ vzeta iz narodnoosvobodilne borbe slovenskega naroda, iz obdobja, ko so sovražniki slovenskega ljudstva vsak na svoj način hoteli rešiti svoje položaje: s tajno diplomacijo, s sporazumštvom in spletkami z Angleži in okupatorji, z vohunjenjem za okupatorje, z uboju s pomočjo organizacije „Črna roka“ itd. Vse pa, kar je bilo proti ljudstvu, je ljudstvo samo podžigalo k borbi in se je moralo sesuti v prah in pepel, ki so ga vetrovi raznesli po vsem svetu. Drama in igranci, ki so s svojim mojstrskim in prepričljivim nastopom odigrali svoje vloge, so na publiko napravili globok in nepopisen vtis.

Drugi dan smo se zaradi visoke vročine že v jutranjih urah predali jadranskim valovom, nakar je bila na štadionu odprta fotografska raz- (Nadaljevanje na 3. strani)

Spet hočejo mešetariti s subvencijami

Letošnji državni proračun predvideva med drugim tudi tri milijone šilingov za kultiviranje zemljišč v kmetijstvu. Ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo je že izdalo tozadevne smernice, v katerih določa, kako je treba kultiviranje izvajati in kakšna melioracijska dela bo iz navedenega fonda subvencionirala. Kakor razvidimo iz teh smernic, bo ministrstvo dodeljevalo subvencije predvsem za preoravanje pašnikov in slabih travnikov, za zboljšanje produktivnih zemljišč, ki so bila v vojni opustošena, za zboljšanje poljskih potočev, za zravnjanje jarkov in potnih globač pri zlaganju zemljišč, za odstranjevanje kamenja z njiv in travnikov ter za pognojitev zemljišč, ki so bila pridobljena z melioracijami (osuševanje, trebljenje gozda in grmičevja).

Torej bo za ta nad vse potrebna dela letos tudi po naših kmetijah par stotisoč šilingov na razpolago. To samo pozdravljamo. Vendar pa je čudno, da kmetijska zbornica kot pristojni organ še do danes ni objavila podrobnih navodil glede dosege teh subvencij, kar bi bila vsekakor njena dolžnost še posebej zato, ker prihodnja številka njenega ob-

veževalnega lista „Kärntner Bauer“ izide šele 1. julija.

Tu se nehote vsiljuje vprašanje, ali kmetijska zbornica morda misli razdeliti ta denar popolnoma na tihem in med par določenih „izvoljenec“, ki jih bo priporočil g. Ferlitsch osebno. Temu se tudi ne bi bilo čuditi, saj se je takšen način razdeljevanja subvencij in podpor pri nas že zelo udomačil. Za to je značilen ta-le primer. V roke nam je prišlo pismo s podpisom g. Ferlitscha, v katerem le-ta prej kakor pristojni urad napoveduje, da bo kmetijska zbornica za kultiviranje zemljišč dodelila posebno podporo, ne da bi dotični, ki bo podpora prejel, imel kakršnega koli oprava z g. Ferlitschem ali njegovim

Bauernbündom. Po vsem tem izgleda, da je že določeno, kdo bo za zboljšanje oziroma kultiviranje kmetijskih zemljišč prejel podporo in da so dodelitve teh podpor odvisne od OeVP-jevskega magnata v deželni vladi.

Mali in srednji kmetje, ki so za g. Ferlitscha in njemu podobne le brezpomemben drobiž, ki pa podporo za zboljšanje svoje zemlje nedvomno najbolj potrebujejo, se s takimi metodami pri dodeljevanju subvencij nikakor ne morejo strinjati. Proti temu odločno protestirajo in zahtevajo javne objave glede dosege subvencij in korektnost ter popolno nepristranost pri dodelitvah. Zakaj, tisti naj dobi podporo, ki jo tudi dejansko potrebuje, ne pa tisti, ki je slučajno dober prijatelj g. Ferlitscha in ostalih OeVP-jevskih gospodov.

Prispevek Jugoslavije za tehnično pomoč OZN slabo razvitim deželam

Na konferenci za tehnično pomoč Organizacije združenih narodov je jugoslovanski zastopnik Miljenko Filipovič obrazložil stališče Jugoslavije in izjavil, da vlada FLR Jugoslavije podpira program tehnične pomoči OZN gospodarsko manjrazvitim deželam, ker pomeni pozitiven gospodarski in politični prispevek mednarodnim odnosom. Filipovič je poudaril, da ima Jugoslavija globoko željo, sodelovati pri programu tehnične pomoči, čeprav ima sama razmeroma slabo razvito gospodarstvo in si prizadeva, da bi z velikimi naporami izgradila svoje gospodarstvo, kot temelj gospodarske neodvisnosti.

Obseg jugoslovanskega prispevka, je dejal Filipovič, je odvisen od naslednjih posebnosti jugoslovanskega gospodarstva: 1. razmeroma visoka zaostalost jugoslovanskega gospodarstva, 2. neizmerna opustošenja, ki jih je Jugoslavija utrpela med vojno, medtem ko je nesebično izvrševala svojo dolžnost v borbi za načela Združenih narodov, 3. mogočni naporji Jugoslavije, da bi napravila svoje razmeroma nerazvito gospodarstvo moderno in tehnično napredno in da bi dvignila življenjsko raven svojih narodov, 4. gospodarske težkoče, ki jih je povzročila brezobzirna in brezprimerna gospodarska blokada Jugoslavije, ki jo zdaj že nad dve leti izvajajo Sovjetska zveza in vzhodno evropske države, katera je dobila že značaj gospodarske vojne proti Jugoslaviji. Zaradi tega bo vrednost jugoslovanskega prispevka v posebni sklad za prvo obdobje znašala samo dva in pol milijona dinarjev oziroma 50 tisoč dolarjev.

Jugoslovanski prispevek bo delo-

ma obstojal v ameriški valuti, deloma pa v domači valuti in v drugih prispevkih. Prispevek v dolarjih bo znašal dvajset odstotkov celotnega prispevka. Poleg tega bo Jugoslavija dodelila inozemskim študentom štipendije za študij tistih panog jugoslovanskega gospodarstva, v katerih so bili doseženi uspehi mednarodnega pomena, kot na primer pri gradnji železnic v gorskih predelih, pri proizvodnji cementa, pri dviganju potopljenih ladij itd. Kljub temu, da primanjkuje Jugoslaviji strokovnjakov, so številni jugoslovanski strokovnjaki dosegli precejšen mednarodni ugled in bo jugoslovanska vlada stavila drugim državam na razpolago število teh strokovnjakov.

Jugoslovanski prispevek bo deloma obstojal tudi v raznih pošiljkah. Jugoslovanska vlada je mnenja, da je posebnega pomena, ako obstoja tehnična pomoč po možnosti v obliki naprav in aparatov, ki so potrebne za znanstveno in raziskovalno delo v laboratorijih, ker bi take oblike pomoči prispevale k racionalni izmenjavi tehničnih izsledkov. Ker Jugoslavija ne more prispevati instrumentov in preciznih naprav, bo njen prispevek na tem področju obstojal v lesenih napravah za laboratorije in v rudninskih zbirkah. Poleg tega je Jugoslavija pripravljena, da preskrbi zainteresirane dežele s semenjem za kmetijske in industrijske rastline.

Ob koncu je Filipovič izrazil željo, da bi ta mednarodni program našel popolno podporo zainteresiranih držav, hkrati pa je poudaril, da Jugoslavija s svoje strani pričakuje, da bo tudi sama deležna tehnične pomoči na podlagi tega programa.

Nasilje nad beneškimi Slovenci

(Nadaljevanje s 1. strani)

kjer so ga pridržali do poznih večernih ur. Hkrati so nahujskani pretepači — plačanci, ki so imeli nalogo „počistiti s Titovci“, ki so bili na trgu, pretepli še druga dva pristaša DFS, katera je pozneje policija prav tako aretirala in jih z izgovorom da ju mora zaščiti, odpeljala na policijsko postajo.

Medtem je na balkonu spregovoril De Gasperi, ki je pripomnil, da je ponosen nad „visokim italijanskim duhom“, ki vlada v teh krajih, ob koncu pa poudaril, da je glavno, da ostanejo ti kraji enotni in da ljudstvo, ki je tukaj naseljeno, živi v bratskih odnosih in mirnem sožitju.

Brez dvoma je De Gasperi, in z njim vsi italijanski šovinisti, lahko ponosen nad „visokim italijanskim duhom“, ki se izraža predvsem v tem, da nahujskani in plačani pretepači napadajo in pretepaajo zavedne Slovence. In tudi njegovi „bratski odnosi“ in njegovo „mirno sožitje“ se dokaj očitno izraža v tem, da so pretepaške tolpe hkrati, ko je ministrski predsednik izgovarjal svoje svetohlinske besede, v bližnji gostilni napadle nadaljnje Slovence in jih zapodile po cesti, ki pelje iz Čedadada v št. Peter Slovenov ter jih že na cesti pretepele in zmerjale. Na povratku v Čedad je ena izmed teh

pretepaških skupin srečala dva urednika „Primorskega dnevnika“ ter s klici „Glejte Titovce! Dajte jih!“ navalila nanju in ju pričela pretepati, in samo prisotnosti duha je pripisati, da nista odnesla resnejših telesnih poškodb.

Take in podobne stvari se dogajajo v času, ko so med Jugoslavijo in Italijo v teku pogajanja o mirni rešitvi sporov, ki vladajo med obema državama. Medtem ko je Jugoslavija s svoje strani ustvarila vse pogoje za odpravo teh perečih vprašanj, si Italija prizadeva, da bi, v kolikor je le mogoče, onemogočila vzpostavitev prijateljskih in dobrih sosednih odnosov med obema državama. To potrjujejo vsi izpadi proti slovenskemu ljudstvu v Italiji, to potrjuje tudi šovinistična gonja italijanskih vladnih krogov in iredentistov v zvezi s Trstom. S tem, da hočejo zatajiti obstoj slovenskega življa v Italiji, pa nikakor ni mogoče priti do sporazuma z državo, ki se poteguje za pravice svojih ljudi v sosedni državi. Zato bo tudi vse jezuitsko govoričenje o mirnem sožitju obeh narodov v obmejnih predelih Italije s strani De Gasperija in vseh ostalih italijanskih šovinistov tako dolgo ostalo prazno besedičenje, dokler ne bodo tudi ti priznali, da žive v Italiji Slovenci, ki upravičeno zahtevajo svoje pravice.

Po naši zemlji

Dobrla ves. Danes hočemo na kratko poročati o delu našega zastopnika v doblaveškem občinskem odboru.

Čeprav je tovariš Miklav sam, ki v občini zastopa koristi slovenskih kmetov in delavcev, so rezultati njegovega dela že vidni, kar dokazuje, da se zaveda dolžnosti, ki so mu jih naložili slovenski volivci.

Lanski proračun doblaveške občine je bil aktiven, to se pravi, da je bilo več dohodkov kakor izdatkov. Ta odvišni denar bi morala občina oddati občinskemu referatu pri deželni vladi v nadaljnje razpolaganje. Tovariš Miklav, ki so mu interesi domačega prebivalstva vedno prva stvar, je predlagal, naj občina ta denar posodi kmetom, ki imajo še dolgov zaradi električne napeljave in bi jih s tem takoj lahko poravnali. Ta denar bi s tem ostal tudi v občini. Ta predlog je izzval precejšnjo diskusijo in šele po dolgem sem in tja so tudi ostali občinski odborniki uvideli, da je to najboljša in za domače prebivalstvo najkoristnejša rešitev ter sprejeli predlog tovariša Miklava. Sklep doblaveške občinskega odbora glede tega denarja mora odobriti tudi deželna vlada, tako se glasijo predpisi. Pričakujemo, da bo upoštevala želje in zahteve tistih, ki o občinskem denarju soodločajo in katerih last je.

Te seje doblaveškega občinskega odbora, ki je bila javna, se je udeležilo tudi nekaj prizadetih kmetov, ki so takšno rešitev odobrvali, hkrati pa se lahko prepričali, da slovenski zastopniki v občinah delajo res samo v korist skupnosti občanov, kakor so bili pred izvolitvijo obljubili.

Sele — Cerkev. V Selah — Cerkvi živi triinšestdeset let stara Keli Ana. Nima svojega stanovanja, zato mora prebivati v tujem stanovanju in plačevati stanarino. Od svojega trudapolnega dela skozi vse

življenje je izmučena in izgarana in za delo nesposobna ter navezana na javno oskrbo. Edinega sina, ki bi ji bil v oporo na stara leta, je izgubila v fašistični vojni. Ta žena prejema 78 šilingov mesečne rente. Od teh šilingov mora plačevati 15 šilingov za stanovanje ter ji tako ostane 63 šilingov za življenje. To je okroglo 2 šilinga na dan in ni ga računsko pokazati, kako bi se mogel človek s tem denarjem v sedanji druginji preživljati ne upoštevaje še vse druge nujne vsakdanje potrebe. V tej svoji sili se je obrnila na občino za dodatno podporo toda prošnja do zdaj še ni rešena. Iz tega primera je spet razvidno, kako veliko hvalisano avstrijsko socialno skrbstvo skrbi za tiste, ki so najbolj potrebni javne podpore. Zato so mnogi na našem ozemlju, ki niso prišli po lastni krivdi v bedo, prisiljeni, da iščejo pomoči pri dobrih soljudih. Namesto da bi pristojne oblasti pomagale takim ljudem vsaj iz najhujšega pomanjkanja, raje razmetavajo z javnim denarjem za razne šovinistične in hujskaške prireditve, ki ne morejo koristiti nobenemu delavcu, še manj pa tistim, ki so vse svoje življenje garali in delali, na stara leta pa životarijo ter se preživljajo edino s pomočjo dobrih sosedov.

Marija na Zilji. V petek, 2. junija t. l. smo izročili na pokopališču pri Mariji na Zilji starega očeta, Janeza Kržišnika, po domače Stržišnika, k zadnjemu počitku. Ogromna množica je izkazala spoštovanemu in za služnemu možu zadnjo čast. Oče Stržišnik je bil res korenina in moč značaj, da malo takih. Na izpostavljeni točki, v območju Beljaka, je visoko dvigal zastavo narodne zavesti, vse življenje je bil zvest sin zatiranega in preganjanega naroda. Bil je steber slovenskega življa v svojem kraju in z gled vsem, kako je treba vztrajati v borbi za pravice naroda. Kot razumen mož in dober gospodar je mnogo delal v zadrugištvu. Pri domači posojilnici je z njegovim odhodom nastala široka vrzel, bil je mnogo let načelnik, in bo pogrešala njegovo izkušeno sodelovanje.

Pogrebne obrede je opravil gospod župnik Matej Nagele, pevci iz Marije na Zilji in Drave pa so mu v slovo zapeli žalostinke.

Naj uživa vzorni mož zasluženi pokoj v domači zemlji! Zgled njegove življenjske poti pa naj bo bodrilo vsem, posebno pa mladini v vztrajnosti in neuklonljivosti v borbi za dobrobit svojega ljudstva. Zaostalim sorodnikom naše sožalje!

Slovenska prosvetna zveza bo priredila

„KONCERT SLOVENSKE PESMI“

v soboto, dne 24. junija ob 20.30 uri zvečer pri Šercerju v Šmihelu pri Pliberku in v nedeljo, dne 25. junija ob 15. uri v Št. Jakobu v Rožu (Narodni dom)

Celotni program pod vodstvom dirigenta M. Pertota bo izvajal pevski zbor „Marij Matjašič“ iz Trsta

Vsi prijatelji slovenske pesmi vabljeni!

Bili smo na „Dnevu slovenske kulture“ v Trstu

stava „Naši kraji in ljudje“. Ob pogledu na to razstavo mi je bilo nekako tako, kot bi pri Pliberku vzel v roko popotno palico in bi potoval iz Podjune preko Gospe Svete čez Gure in Ziljo naprej do Jadranskega morja. Bilo je, kot bi na tej poti in dalje v primorskih in istrskih mestih in vasicah ter po krajih Slovenske Benečije srečaval naše ljudi in se razgovarjal z njimi o preteklosti in sedanosti. Slike, ki sta jih napravila in zbrala tržaška fotografska umetnika Magajni in Bubnič, niso kazale samo krajev, ljudi in običajev, temveč si iz njih razbral lahko vso tužno usodo teh krajev in voljo ljudi, da ohranijo, kar je njihovega. Z Zupančičem, ki nas je pred letom zapustil, bi človek ob teh slikah rad zapel: Hodil po zemlji sem naši in pil nje prelesti... Hodil po zemlji sem naši in pil nje bolesti...! Veselo razpoloženje na razstavi je zavladalo, ko je po otvoritvi pričel pionirski pevski zbor dijaškega doma v Trstu prepevati narodne pesmi iz vseh krajev zamejskih Slovencev.

Nedeljske opoldanske ure so nam minile v pristrnem srečevanju in pozdravljanju z brati in sestrami iz drugih pokrajin. Vso to živahnost so napolnjevale še vesele pesmi in solo-spevi.

Okoli četrte ure so ogromne množice od vseh strani pričele polniti štadion, ki je bil zaokrožen z zastavami slovenskega ljudstva. Ob valovanju melodij, ki so prihajale iz številnih zvočnikov, so bili kmalu vsi prostori zasedeni, a okoli štadiona je stala še ogromna množica. Vsi

smo bili v nestrpnem pričakovanju, kaj pride. Okoli pol 5. ure se je pričela revija slovenskih narodnih nož. V dolgih vrstah so prihajali fantje z dekletji iz okolice Trsta, Goričani, Vipavčani, Istrčani in Ziljska štehovska skupina, Gorenjci in Prekmurci — živa in pisana slika slovenskih ljudi iz vseh krajev slovenske zemlje. Ko so skupine posedle v polkrogu, so se ob njih zvrstili tudi pevski zbori iz Trsta, Goriške, Istre in Korške — deset po številu.

„Dan slovenske kulture“, ki je imel svoj pričetek že na predvečer, so ob tej priložnosti pozdravili kulturni in prosvetni predstavniki celotnega slovenskega naroda — to in onstran meja. Med njimi je izročil pozdrave v imenu demokratičnih Italijanov tov. Petronio, ki je izpovedal, kar bi moral občutiti sleherni član sosednega naroda, namreč da je slovenska kultura bila v zgodovini vedno povezana z ljudstvom in da zato soupada vsaka njena manifestacija z zgodovinskim razvojem demokracije. Po pozdravih je zadonela slovenska pesem; menjala se je narodna pesem z umetno in partizansko, vse lepo ubrane in z mogočnim ponosom pete. Težko je dati oceno, kateri zbor je najlepši zapel, kajti vsi zbori so dali iz sebe vse, kar lepega zamorejo. Pesem našega zbora „Pojdaj v Škufče je izvenela ravno tako mogočno kot „Naše gore“, „Ob večerni uri“, „Triglav“, „Jadransko morje“ ali „Le vkup uboga gmajna“.

Ni še prav izdonela zadnja pesem, že so priplesale po vrsti na oder fol-

klorne skupine, ki so predvajale narodne ples iz Tržaške okolice, Gorenjske, Brd, Prekmurja hrvaški kolo, svatbene in delovne ples ter rajanje pod mlaji. Višek te ljudske umetnosti, prožnosti in zdravja je bil dosežen, ko so na štadion na iskrih konjih prijezdili ziljski štehovci v spremstvu svojih dežel z Brnce in v divji dirki razbili čeber ter se navrh zasukali v zmagoslavnem visokem reju.

Ko smo doživljali ta doslej največji skupni kultur. praznik slovenskega ljudstva, ki ga je tuja sila priklenila v še nadaljno suženstvo, smo občutili vsi to, kar so izpovedali govorniki na tem slavju. Vsi tisoči smo izpovedali s predsednikom Slovenskohrvaške prosvetne zveze v Trstu, tov. dr. Andrejem Budalom, da „naš dan kulture ne pomeni, da se samovsečno trgamo od velikih kultur. Oko nam ostane odprto za vse pridobitve sosedov. Le enega ne dopustimo nikdar: da bi sosedje zlorabljali svojo kulturo za naše raznarodovanje“. Vseh dvanajsttisoč nas je bilo enih misli s predsednikom Slovenske prosvetne zveze v Celovcu tov. dr. Francijem Zwitterom, ki je poudaril, da so „deljiva sicer ozemlja, toda ljudstvo ni deljivo. Te kulturne enotnosti ne morejo ovirati nobene umetne meje, ker nam je ta enotnost globoko v srcih. Nočemo nič posebnega, hočemo samo svoje, kakor je pel naš veliki pesnik Prešeren: Žive naj vsi narodi...“. Vsi pa smo imeli v srcih tudi željo predsednika Zveze slovenskih prosvetnih društev v Gorici tov. Nanuta, „da bi se zamejski

Dežčice. Tovariš Pavle Zima je pogosto namerjal svoje korake iz Dežčic v Pulpače. Ni čudno, kajti od binškočnega ponedeljka je ostal za stalno v Pulpačah. Tam si je za svojo življenjsko družico izbral tovarišico Micko Kobenčič, po domače Lebnovo v Pulpačah. In tako je bila dne 29. maja t. l. svatovžčina Pavleja in Micke pri Kobanu v Dežčicah. Čeprav prostori pri Kobanu niso majhni, je bilo skoraj premalo prostora za vse ljudi, ki so od blizu in daleč prišli čestitat mlademu zakonskemu paru. Razvilo se je prijetno domače ženitovanjsko slavje. Godci so nenehoma igrali in daleč naokoli naznanjali svatovsko veselje. Kljub vsej ženinovi previdnosti so mu opolnoči po starem običaju nevesto vendarle ukradli in poseči je moral nekoliko v svojo denarnico, da jo je spet dobil nazaj. Pa to je bila le šala. Oba, Micka in Pavle, sta požrtvalno delovala v naši mladinski organizaciji, zato njima vsi iskreno čestitamo in želimo obilo družinske sreče na mnoga leta!

OBJAVA

Rdeči križ Slovenije je našo organizacijo AFŽ povabil, da spet pošljemo okrevanja potrebne otroke na letne počitnice in sicer na morje v Sušak in v Tolmin. V poštev pridejo otroci, ki so zdravstveno ali socialno potrebni, v starosti od 7. do 14. leta. Prijave je treba poslati najkasneje do **1. julija t. l.** na Pokrajinski odbor AFŽ v Celovcu, Salmstrasse 6. Priloženi morajo biti naslednji dokumenti.

1. krstni list,
2. domovinski list,
3. zdravniško izpričevalo iz katerega mora biti razvidno, če je otrok za morsk ali za planinsko klimo, in
4. izjava staršev, ki mora biti potrjena od priče, ki starše in otroka pozna.

Otroke bomo delili v dve skupini. Otrokom, katerim zdravnik priporoča morje, gredo v Sušak, ostali v Tolmin.

Antifašistična fronta žena

Slovinci še mnogokrat tako zbrali in pred vsem svetom dokazali, da se ne damo streti in da je vsako zaletavanje v naše vrste zaman“.

„Dan slovenske kulture“ je in bo močno odjeknil v srcih vseh Slovencev, ker je ponovno dokazal, da naša kultura sloni in črpa svojo moč iz pridobitev narodnoosvobodilne borbe vseh Slovencev. Slovenci za mejami, ki nas ločijo od svobodnih bratov, smo po članu Izvršnega odbora Ljudske prosvete Slovenije tov. Boštjančiču v imenu vseh svobodnih bratov v Trstu dobili vnovič zagotovilo, da so naša prizadevanja in naša borba za mejami tudi njihovo prizadevanje in njihova borba. Tudi oni ne bodo odnehali prej, dokler ne bo sleherni Slovenec, ki ljubi svojo domovino, svoj materini jezik, svojo kulturno dediščino, enakopraven, dokler ne bodo premagana laž, kleveta in nasilje.

Ko smo v Trstu praznovali „Dan slovenske kulture“ kot veliki mejnik v borbi zamejskih Slovencev in s tem vsemu svetu dokazali, da zdrava globoko zakoreninjena rast ne more nikoli usahnuti in smo prav zato kljub zatiranju in raznarodovanju ostali še na svoji zemlji, zvesti in neomajni v borbi za svoje pravice, smo hkrati demonstrirali naše široko globočanstvo, kakor je poudaril tov. Nanut: „Skozi vso to stoletno kulturno rast so nas vodila najplemenitejša čustva z velikim spoštovanjem do kulture drugih narodov in nihče na svetu ne more danes oči, tati Slovincem, da so koga na svoji poti užalili ali ovirali kateremu koli sosednjih narodov njegov kulturni razvoj“.

STRAN NAŠIH ŽENA

Višek podlosti in gnusa

Pri odkritju spomenika 13. žrtvam fašizma v Selah dne 6. 11. 1949 sem spoznala tov. Marijo Olip, ki je popolnoma hroma. Tovariši so jo prinesli na stolčku, ki je nalašč bil narejen zanjo, ker sploh ne more hoditi, da je tudi ona lahko prisostvovala pogrebu in odkritju spomenika. Njena edina nada in upanje za bodoče življenje je bil njen sin Tomaž Olip, kateri je bil kot partizan ujet od geštapa in na Dunaju obglavljen. Ko sem jo takrat obiskala na njenem stanovanju, je sedela na stolčku in krčevito jokala. Tolažila sem jo in se pogovarjala z njo o raznih stvareh. Razodela se mi je popolnoma in pripovedovala, kako so gestapovci zasledovali tudi njo — trikrat so prišli po njo, da bi jo odvedli v zapore in le zaradi tega, ker je hroma, so jo pustili doma. Zagrozili so ji, da mora javiti partizane, kadar bodo prišli v hišo, če ne, jo bodo takoj odvedli v koncentracijsko taborišče.

Ta mater in žena ni klonila, tudi pod najhujšim pritiskom nadutega fašizma ne. Vedno je bila zavedna in se borila za narodne pravice. Rekla je: „Hudo mi je zasinom, nimam nobenega svojega človeka več, ki bi me razumel, ki bi mi pomagal, vendar mi je v največjo tolažbo, da se je boril za svoj in naš narod, za pravice vsega človeštva, za svobodo. Da bi enkrat le zmagali in bili res svobodni, za kar je toliko naših sinov dalo življenje.“ Dolgo sva se pogovarjali in se je zanimala prav za vse naše delo.

Pred kratkim pa sem to našo mamicco spet obiskala. Ko sva s tovarišem, ki je šel z menoj, stopila v njeno skromno sobico, se je naju tako razveselila, da je imela solze v očeh. Oklenila se me je okoli vratu in poljubila sva se. Hudo mi je bilo! Vsa njena odkritosrčna ljubezen in veselje svidenja se je izražalo v njenih očeh. Vprašala sem jo, kako ji gre in kako živi. Prvo mi je povedala da jo večkrat obiščejo naši tovariši, ki se jih vedno najbolj razveseli. Vsa navdušena in vesela mi je jela pripovedovati, da bo Zveza bivših partizanov poskrbela za vse potrebno, da bo lahko šla na okrevanje v Jugoslavijo. Povedala mi je tudi, da jo nekateri ljudje odvrtačajo od tega, češ naj ne hodi, ker jo hočejo spraviti samo radi tega v Jugoslavijo, da

bi tam tudi umrla, da ne bo razumela jezika itd. To je brez dvoma višek vsega lopovstva in gnusa. Sovražnikom nove Jugoslavije in enotnosti koroških Slovencev niti najpodlejša in najgnusnejša sredstva in laži niso odveč, samo da blatijo našo matično domovino Jugoslavijo, sploh pa pri takih starih in poštenih ljudeh. Ne gre jim za nobeno krščansko ljubezen napram sosedu ali sočloveku, ampak zgolj za to, da razbijajo in rušijo enotnost koroških Slovencev in da v ljudeh vzbujajo nezaupanje v socialistično Jugoslavijo.

Nihče se ni znašel, da bi čutil le trohico ljubezni do te žene in jo vsaj enkrat zanesel na grob njenega sina. Nihče je ne nese na zrak, tako da je popolnoma navezana na sobo in posteljo. S tovarišem sva jo nesla k spomeniku, potem na grobove

13. žrtev, kjer so pokopani tudi ostanki njenega sina. Kako je bila srečna! Od veselja in radosti se je jokala in vedno ponavljala, da je nihče ne nese ven. Ob slovesu se kar nismo mogli ločiti, ponovno je zadrževala, da naj še pridemo in da se že zelo veseli, ko bo lahko šla v Jugoslavijo. Saj vedno posluša radijske oddaje iz Ljubljane, je dejala, vse posluša, tudi zdravniške oddaje, kako tam skrbijo za partizanske invalide in zaostale po žrtvah fašizma.

Vsem tistim, ki hočejo to mater odvrniti od potovanja v Jugoslavijo, bi samo svetlovali, da svojo ljubezen in skrb pokažejo s tem, da ji pomagajo, da bi prišla vsaj enkrat na grob svojega sina in k spomeniku, na katerega je tako ponosna in hvaležna, ko pravi: „Tako me veseli in je lepo, da se jim je postavil spomenik, saj so ga zaslužili.“ Videli so jo samo takrat, ko je šlo za njen glas, takrat so ji bili vedno na vratih.

MILKA

Gonja proti letovanju otrok v Jugoslaviji

Na povabilo jugoslovanskega Rdečega križa zbira AFŽ na Koroškem slovenske in avstrijske otroke za letovanje na morju in v planinskih krajih, kakor to najbolje odgovarja zdravju otroka.

Jugoslovanski Rdeči križ je s to akcijo napravil plemenito in nesebično potezo. Poleg slovenskih otrok je povabil tudi avstrijske otroke in s tem pokazal, da je Jugoslavija dejansko internacionalistična in ima razumevanje za zблиžanje med narodi, posebno med njenimi sosedi.

Marsikdo, predvsem pa kominformski hlapci skušajo to plemenito potezo jugoslovanskega Rdečega križa prikazati v napačni luči, da bi starši svojih otrok ne pošiljali na letovanje v Jugoslavijo. Med drugim širijo parolo, da je Jugoslavija povabila otroke samo zato na letovanje, da jih bo po svoje politično vzgojila. Na zdravo misleče ljudi take klevete ne morejo vplivati in jih tudi nihče ne verjame. Saj nam je znano, da izrabijo vsako priložnost, da lahko klevetajo novo Jugoslavijo. To pa nam tudi prikazuje, kako daleč se pustijo zavesti v svojem sovraštvu in svoji slepoti. Na eni strani govorijo o svetovnem miru, na drugi strani pa z dneva v dan sejejo med ljudi sovraštvo do vsega, kar se jim noče

slepo pokoravati in prav zaradi tega izlivajo svoj bes na Jugoslavijo, ker se je upala upreti slepi pokorščini in ker hoče ostati neodvisna država.

Jugoslavija odgovarja na vse to le z dejstvi. Tako je tudi s povabilom otrok. Jugoslovanski Rdeči križ je povabil otroke brez razlike ali politične miselnosti staršev in s tem dokazuje, da tu ne gre za političen vpliv pri otrocih, temveč nudi plemenito in nesebično pomoč koroškimi otrokom, posebno pa tistim, ki nimajo druge možnosti za letovanje. Toda niso samo kominformovci tisti, ki jim letovanje naših otrok v Jugoslaviji dela težke preglavice. Tudi z drugih strani prišepetavajo zavednim slovenskim materam, naj ne pošljejo svojih otrok na letovanje. Posebno zaskrbljeni so ti prišepetavalci radi tega, ker vlada v Jugoslaviji „strašno preganjanje cerkve in vere“. Vsi pa, ki so bili v Jugoslaviji, posebno še naše žene, so se prepričali na lastne oči, da tam cerkve in vere nihče ne preganja in da ljudski duhovniki popolnoma svobodno vršijo svojo službo.

Zato to dokazuje, da so vsa taka prišepetanja zlonamerna in izvirajo iz sovraštva do nove Jugoslavije in njene ustvarjalne sile, ki jo polaga v izgraditev socializma.

Starši, ki bodo poslali svoje otroke na letovanje, se bodo sami prepričali na svojih okrepjenih in zdravih otrocih ob njihovi vrnitvi, da so bila vsa prišepetavanja res le klevete.

Mnoge matere in žene na Koroškem pravilno pojmujejo akcijo jugoslovanskega Rdečega križa. Žene iz Št. Jakoba v Rožu so zbrale 27 otrok za letovanje. In tudi po drugih krajih Koroške se zbiranje otrok prav uspešno razvija. Najdejo se pa starši, ki nasedajo klevetam in iz teh razlogov bodo prikrajšali svojega otroka za nekaj tednov prijetnega in zdravega letovanja v družbi otrok ob morju ali v planinah.

N. H.

ORGANIZACIJE
IN AFŽ
ANTIFAŠISTIČNA FRONTA ŽENA

Zaradi tehničnih ovir je izostal izlet AFŽ iz Gur v Železno Kaplo. Izlet je v prvi vrsti bil namenjen obisku partizanskih grobov in doma padlega heroja — Lenarta.

Žene iz Železne Kaple pošiljajo ženam v Gure tople tovariške pozdrave z željo, da jih čim prej obiščejo!

Obiski in izleti med ženami so nam potrebni. Posebno obiske partizanskih grobovom smo dolžne. Vedno mora v nas živeti misel na padle borce, saj so tudi žene-matere prispevale svoj delež, ko so izgubile svoje može in sinove.

Medsebojni obiski nas pa lahko marsikaj nauče, izmenjavale si bomo svoje težave in misli. Ob takih priložnostih se bomo najlažje pogovorili, kje imamo težave in kako jih lahko premostimo. Marsikdaj tudi dober nasvet mnogo pomaga. Pogovorile bi se tudi o raznih željah, o pr. o tečajih, predavanjih, pač o stvareh, ki bi jih lahko z lastnimi pobudami ustvarile in ki bi nam bile v korist in izobrazbo. Mnogo je tu ustvarjalnega področja.

Za zgled nam naj bodo žene v svobodni domovini. Dan za dnem ustvarjajo z lastnimi silami in pobudami, s prostovoljnimi delom in s svojo AFŽ ogromno stvari predvsem v korist otroka in njegovim ustanovam.

Tudi koroške žene lahko mnogo več ustvarimo s tesnejšo medsebojno povezavo in s sodelovanjem.

prepričan, da sta se na vse kriplje borila proti njegovi vrnitvi. Razen tega je imel do cerkve še posebno mrznjo, ki sicer ni izvirala iz kakega globokega svetovnonazorskega stališča, temveč iz neke prirojene navade liste družbe, h kateri se je Dudaš prišteval, iz neke mlačnosti in duševne lenobe, ki se je prirodno upirala temu, da bi ji kdor koli nadlegoval vest.

„Ne pojdem v farovž! Občina ima prav toliko besede kot farovž — če ne več!“ je sklenil in se napotil na občino.

Čeprav je šel tja pripravljen na vse, le ni pričakoval tako hladnega sprejema. Tajnik Kožuta ga sprva sploh ni hotel pogledati, a ko se je slednjič okrenil k njemu, ga je gledal kot pravega sovražnika.

„Slovenski kruh vam torej le diši!“ mu je prezirljivo oponesel.

Nadgozdar Dudaš je s težavo pogoltnil to, kar mu je zavrelo v prsih, in rekel s precejšnjim poudarkom:

„Državno nadzorstvo me je postavilo na prejšnje mesto in zato mislim, da je moja sveta dolžnost, predstaviti se tudi občini...“

Tajnik Kožuta se je moral ugrizniti v spodnjo ustnico, da se mu je izvil hladen odgovor:

„Prav ste storili... čeprav bi ob-

čina bila srečnejša, če bi vas nikoli ne bilo nazaj!“

Nadgozdar Dudaš je sprevidel, da tako ne more nikamor, zato je omalovažujoče obrnil tajniku hrbet in stopil k mizi gerenta Požega.

„Dober dan, gospod gerent!“

„Bog ga daj!“ je rekel ta in se počasi okrenil. Ko je videl, da mu oni moli roko, jo je počasi in oklevajoče stisnil. Moža sta se nekaj časa nemo gledala, vsak zase je tehtal besede, s katerimi bi bilo najpametneje priti na dan. Toda gerent je prehitel nadgozdarja.

„Gospod nadgozdar, časi so se, kakor vidite, spremenili — in sicer korenito spremenili. Iz starih časov imate mnogo masla na glavi, tega se morate zavedati! Pri najmanjšem dejanju vas bomo neusmiljeno zgrabili...“

Dudaš je moral spet goltati.

(Dalje)

99

Dudaš je govoril tako pametno, da ga je stražmojster presenečeno pogledal. Ko je odhajal, je pri vratih še nekaj v zadregi krhnil, kot bi se hotel nečesa spomniti. To priliklo je porabil stražmojster in dejal:

„Ravno prav sem se spomnil — pri žagi imam račun za drva. Te dni bom uredil...“

Dudaš se je takoj vrnil na sredo sobe:

„Oh, te stvari, gospod stražmojster! Gozdna uprava bo zmeraj zna la ceniti vašo naporno službo... Žandarmerijski postaji smo vedno zastoj dajali kurivo na razpolo go...“

„Gospod nadgozdar, to ni račun postaje, pač pa moj zasebni...“

„S tem se stvar nič ne izpremeni! Tudi to bomo uredili! Mogoče pri-

dete kdaj pogledat v Muženik... Ali igrate tarok?“

„Kako bi ne! Slišal sem praviti, da je gospod nadgozdar izvrsten tarokist...“

„Eh, da... Kaj pa morem sicer početi v tej globači...“

„Dobro...!“

„Srečno...!“

Na cesti je nadgozdar Dudaš trenutek pomišljal, kam bi se bilo najhvaležneje obrniti. Imel je dve izberi; ali na občino ali pa v farovž. Primoran sicer ni bil iti ne sem ne tja, toda zdravi nagon in pa grofov nasvet sta mu narekovala, naj opravi vsaj eno pot, če že ne obeh!

Dudaš je bil slabo zapisan pri župniku Repu kakor tudi pri gerentu Požegi; oba je poznal kot zagrižena slovenska nacionalista in je bil

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek, Vellkovec. Uredništvo in uprava: Celovec, Gasometergasse 10, telefon 1624/4. Za vsebino odgovarja: France Kožutnik. Tiska Robitschek & Co., Wien VIII., Hernalsergürtel 20. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Klagenfurt 2, Postschloßbach 17.